

Kendini De?erlendirme Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kendini De?erlendirme Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24599>

Özet

Kendini Değerlendirme Anketi, 1995 yılında P. Nadim tarafından Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır. Bu anketin temel amacı, görme engelli genç yetişkinler ve ergenlerdeki **atılganlık davranışı** (assertive behavior) sistematik olarak incelemek ve değerlendirmektir. Ölçek, bu özel popülasyonun sosyal etkileşimlerde kendini ifade etme becerilerini ve özgüven düzeylerini ölçmek üzere tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, görme engellilerin sosyal çevreleriyle kurdukları ilişkilerde karşılaştıkları zorlukları anlamaya ve deneysel grup çalışmaları için bir başlangıç değerlendirmesi sağlamaya odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kendini Değerlendirme, **Atılganlık**, Görme Engelliler, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Sosyal Beceri, Genç Yetişkinler, 1995, P. Nadim.

Yazarlar

Nadim, P.

Amaç

Kendini Değerlendirme Anketinin temel amacı, **görme engelli** genç yetişkinler ve ergenlerin atılganlık düzeylerini nesnel bir şekilde belirlemektir. Atılganlık, bireyin haklarının ihlal etmeden kendi haklarını ve düşüncelerini ifade edebilme yeteneği olarak tanımlanır ve bu beceri, özellikle dezavantajlı grupların sosyal entegrasyonu ve psikososyal gelişimi açısından kritik öneme sahiptir.

Ölçek, aynı zamanda, tez kapsamında gerçekleştirilen deneysel bir müdahale programının etkilerini ölçmek amacıyla ön test ve son test aracı olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, anketin spesifik hedefi, görme engelli bireylerin sosyal ortamlarda pasif, agresif veya atılgan davranış eğilimlerini ortaya çıkarmak ve müdahale gerektiren alanları saptamaktır.

Yapı

Bu anket, büyük olasılıkla psikolojideki **atılganlık** (assertiveness) yapısını ölçmektedir. Atılganlık, genellikle bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenleri içeren çok boyutlu bir yapıdır. Ölçek, muhtemelen bireyin sosyal talepleri reddetme, eleştiriye karşılık verme, iltifatları kabul etme ve duygularını uygun şekilde ifade etme gibi atılgan davranışları ölçen maddeler içermektedir.

Ölçeğin odaklandığı yapı, görme engellilerin deneyimlediği özel sosyal zorlukları yansıtacak şekilde uyarlanmıştır. Bu, başlıca hareket etme, yardım isteme veya sosyal ortamlarda yanlış anlaşılmalara giderme gibi durumlarda kendini ifade etme becerilerini kapsayan alt boyutlar içerebilir. Dolayısıyla, anketin ölçtüğü yapı, genel atılganlık kavramının ötesinde, görme engellilikle ilişkili **sosyal beceriler** ve öz-yeterlik algısını da kapsamaktadır.

Geçerlik

Sağlanan kaynak bilgisi, ölçeğin geçerlik çalmalarına dair spesifik detaylar içermemektedir ('-'). Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen bir ölçek olduğu göz önüne alındığında, yapısal geçerlik ve içerik geçerliği çalmalarının yürütülmesi beklenir. İçerik geçerliği, uzman görüşleri alınarak ve literatür taraması yapılarak sağlanabilir, zira ölçek görme engelli popülasyonuna özgü davranışları hedeflemektedir.

Potansiyel olarak, **yapı geçerliği** çalmaları kapsamında, Kendini Değerlendirme Anketinin puanlarının bilinen diğer atılganlık veya özgüven ölçekleri (eğer zamanla geçerlik) ile korelasyonu incelenmesi olabilir. Ancak bu varsayımların doğrulanması için orijinal teze başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (reliability) verileri de kaynakta belirtilmemiştir ('-'). Psikometrik açıdan sağlam bir test aracı için güvenilirlik kanıtlarının sunulması zorunludur. Tipik olarak, bu tür geliştirme çalmalarında iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirlik analizleri gerçekleştirilir.

İç tutarlılık analizleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Görme engelli popülasyonunda kullanıldığında için, güvenilirlik katsayılarının standart popülasyonlarda elde edilen değerlere yakın olup olmadığının teyit edilmesi önemlidir. Bu verilerin eksikliği, ölçeğin mevcut araştırmalarda kullanılmadan önce ek güvenilirlik çalmalarının yapılmasını gerektirebilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı hakkında kaynakta bilgi bulunmamaktadır. Atılganlık gibi karmaşık sosyal yapıları ölçen anketler genellikle birden fazla alt boyuta sahiptir (örneğin, hakları savunma, duygu ifade etme, reddetme becerisi). Bu nedenle, ölçeğin geliştirme aşamasında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin temel bileşenlerinin ve boyutlarının belirlenmesi önemlidir.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu ortaya koyar ve

her bir alt faktörün ölçülen atılganlık yapısına ne kadar katkıda bulunduğunu gösterir. Orijinal tez çalışması bu analizleri detaylandırması beklenir, ancak özet bilgi bu detayları sağlamamıştır.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Geliştirme (Yüksek lisans tezi kapsamında özgün olarak geliştirilmiştir.)

Format: Kendini Değerlendirme Anketi (Self-Report Questionnaire).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Görme engelli bireyler.

Yaş Grubu: Genç yetişkinler ve ergenler (Yüksek lisans tezinin hedef kitlesine göre belirlenmiştir).

Popülasyon Detayları: Nadim'in (1995) çalışması, görme engelli genç yetişkinler ve ergenler üzerinde odaklanmıştır. Bu, tipik olarak 13-25 yaş aralığını kapsayan bir örneklem anlamına gelir. Çalışma, İstanbul'daki görme engelli bireyleri içermektedir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi algıladıkları atılganlık düzeylerini derecelendirmelerini içeren Likert tipi veya benzeri bir derecelendirme formatını kullanıldığını varsayılmaktadır. Derecelendirme formatına dair spesifik bilgi kaynakta mevcut değildir (-).

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Geliştirme, Atılganlık Eğitimi, Öz-Yeterlik, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Psikolojik Ölçek, Görme Engellilik, Sosyal Uyum.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor.

Bağlantı E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yazma Adresi: Nadim, P., Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul (1995 tezi itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi ürünüdür. Ticari kullanım ve yaygın dağıtım için yazardan ve Marmara Üniversitesi'nden resmi izin alınması gerekebilir.

Ücret: Ticari bir ölçek değildir; akademik veya klinik amaçlı kullanılmı genellikle ücretsiz olabilir, ancak yazarın belirleyeceği koşullara tabidir.

Test Yılı: 1995.

Kaynaklar

Nadim, P. (1995). *An Investigation of assertive behavior in visually impaired young adults and an experimental group study with visually impaired adolescents* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kendini Değerlendirme Anketinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelere erişim için Nadim (1995) tarafından yazılan yüksek lisans tezinin tam metnine başvurulması gerekmektedir.